

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus VIII. De querela inofficiosi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

tionem distulerit, quia nostra constitutio, quae antea composita est, omnem dilationem, omnemque moram censuit esse subtrahendam, ut quarta pars pura mox filio restituatur, in huiusmodi specie, quid faciendum sit dubitatur? sancimus itaque quartae quidem partis restitutionem jam nunc celebrari, non expectata, nec morte haereditis, nec temporis intervallo: reliquum autem, quod post legitimam portionem restat, tunc restitui, quando Testator disposuit, sic etenim filius suam habebit portionem integram, & qualem leges, & nostra constitutio definivit, & scriptus haeres commodum, quod ei Testator dereliquit, cum legitimo moderamine sentiet.

2218. Ex his legibus habetur, legitimam esse relinquendam sine gravamine, nisi insit ipsi rei, & non minuat valorem ejus, quod pro legitima debitum est; quare uxori non potest Testator relinquere usufructum in legitima filio debita, cum in hac filius, & proprietatem, & usufructum habeat, per Authent. *Novissima. C. eod. ibi: novissima lege cautum est, ut, si quatuor sint filii, vel pauciores, ex substantia deficientis triens; si plures sint, semis debeatur eis*, quoquo relicti titulo ex aequo, scilicet inter eos dividendus: *Cujus portionis, nec usufructu defraudari liberi a parentibus possunt*, &c. sic de aliis oneribus.

2219. Ad 10. B. filium posse sibi praedjudicare per renuntiationem legitimae, nam per renuntiationem, vel repudiationem haereditatis non eo ipso repudiari legitimam, constat ex n. 2206. Coeterum esto filia renuntiatio post acceptam dotem, quod hac contenta esse velit, jure civili non teneat, tamen accedat juramentum, *vi hujus tenebitur renuntiationi stare*, secundum dicta l. 1. Decret. Si autem autoritate propria legitimam occuparet, proprietatem ejus perderet in poenam per l. 7. C. Unde vi, & l. 2. C. quando, & quibus quarta.

2220. Ad 11. B. Si quarta ad aliquem arrogatum deferatur ex constitutione Divi Pii, quia hic neque haeres, neque bonorum possessor sit, utile fore familiae eriscunda: iudicium necessarium; sic colligitur ex l. 2. §. 1. ff. famil. eriscund. quod intellige, si tota legitima petatur, competit etiam haereditatis petitio, quia cum relinqui debeat titulo institutionis, accipitur tanquam haereditas, consequenter qua talis peti potest; unde cum diximus superius, legitimam esse partem Bonorum, non haereditatis, sub data in-

ibi distinctione accipiendum est, ut procedat de haereditate formaliter accepta; quantum est ad incommoda haereditatis, non autem accepta materialiter.

Ad 12. B. posse obtineri conditione per l. omnimodo 30. C. de inoffic. testam. ubi Glossa lit. C. olim filius, inquit, habens minus legitimam, querela inofficiosi iurabatur ad testamenti rescissionem, hodie non rescindit, sed tantum agit ad legitimam, aut ad ejus supplementum, ex hoc habetur, cur ista conditio ex lege (qua agitur ad supplementum legitimae) non praescribatur, nisi 30. annis, licet succedat in locum querelae inofficiosi, quae durat solum quinquennio; nam illa tendit ad conservandum testamentum, & ideo inducta est in odium querelae, quae illud penitus subverterebat, consequenter illa continet favorem, ista odium, ante non oportebat, ut in hoc casu quoad durationem superet naturam querelae cui subrogata est.

ARTICULUS VIII.

De querela inofficiosi.

Inofficiosum testamentum, ut notavimus supra n. 1996. quod confectum est contra officium pietatis, scilicet erga personas extraneas, filiis sine legitima causa exhaereditatis, seu, ut alii dicunt: quod certis personis immerito exhaereditatis, non officio pietatis factum videtur, cuius impugnandi remedium extraordinarium jure civili introductum est *querela inofficiosi*, qua quis petit ejusmodi testamentum rescindi; per *ly certis personis* notantur illae, quae saltem in aliquo casu debent haeredes institui, non ponitur *ly silentio praeiuris*, sed *exhaereditatis*, quod hac querela non omnibus *praeiuris* competat, dicitur remedium *extrordinarium*, quod non detur, nisi deficienti *omni alio remedio*, quo, salvo testamento, possit haereditas, vel legitima obtineri, an autem hac querela sit proprie actio, an solum *imploratio* officii Judicis? sub opinione est, quibusdam volentibus hoc secundum, ut notatum est n. 1996. aliis affirmantibus primum, quia est jus persequendi in iudicio, quod sibi debetur, quae est definitio actionis, his praemissis:

Dubium 1. est, an hodie inter ascendentes, & descendentes locus sit Querelae? 2. ad quos transeat Querela? 3. contra quos detur? 4. in quibus casibus cesset? Ad 1. B. Si testamentum inofficiosum inter eas personas

sonas est nullum, non esse locum *Querelæ*; quia tunc non est necessaria eius rescissio; si autem valeat, esse locum, & in ordine ad hoc resolvendum, difficultas est, an valeat testamentum, quo Pater exhæredavit filium propter causam in jure agnitam ut legitimam, in testamento expressam, sed non probatam ab hærede? in hac quaestione, ut testamentum valeat, necesse est, quod exhæredatio legitimè facta sit, secus enim nullum est, per dicta supra, quia verò etiam diximus, hodie requiri, quod & causa jure agnita debeat *esse expressa in testamento, & probata*: sequitur, testamentum, de quo in præsentia, esse nullum, consequenter, querelæ non esse locum, & ita tenet Hunnius, & Rath, apud Haunold, tom. 2. rr. 6. n. 616. nam in dato casu ponitur causam exhæredationis *non esse probatam*, quia tamen etiam in dato casu Querelæ locum esse, tenet communis Doctorum, saltem in praxi, ut notat iste; *theoricè* probabilior quidem erit opinio, quam retulimus in responso nostro, *in praxi* autem sequenda consuetudo. Quare supponendo hanc opinionem, in praxi receptam, in tali casu dari locum querelæ, saltem in foro fori, secundum eam, quaestiones reliquas hic resolvemus.

2224 Unde sequitur 1. Querelæ locum esse 1. quando liberi cujuscunque sexûs à Patre non legitimè sunt exhæredati, vel in testamento Matris, aut avi materni sunt præteriti, id quod etiam procedit de emancipatis ex Novell. 118. c. 1. ubi sine discrimine liberi ad paternam successionem vocantur, sive hæredes instituantur, sive nominatim exhæredentur pari effectu circa testamenta parentum suorum infirmanda &c. Sequitur 2. eidem esse locum non tantum, cum liberi testamentum Patris accusant de inofficioso; sed etiam cum parentes testamenta liberorum §. 2. Institut. h. t. 3. si fratres, vel sorores præterita accusent de eodem in statu, quo turpes personæ institutæ sunt §. 1. Institut. eod. & hoc quidem ita, ut jure repræsentationis idem possint eorum filii, vel filia, saltem ita, ut rescisso testamento per alium (v. g. fratrem, vel sororem sui Patris) cum eo, & ipsi possint succedere.

2225 Ad 2. re. jus Querelæ inofficiosi transire tam ad hæredes suos, quam ad extraneos, sed ad illos etiam non præparata, ad istos autem solum præparata, hoc per litis contestationem, vel intimationem, ut habetur L. 34. C. h. t. & L. 36. ibid: ibi *Si decesserit*
Tom. III.

filii, hujusmodi querelam, licet non præparaverit, ad suam posteritatem transmittet: ad extraneos verò hæredes tunc tantummodo, quando antiqui liberis insertam præparationem faciet. Ad 3. autem re. dari contra illos, qui hæreditatem ex tali testamento inofficioso adiverunt; nam, si præteritus vel exhæredatus ipse est in possessione illorum bonorum, ab hærede conventus potius per modum defensionis, vel exceptionis, contra ipsius petitionem opponet querelam ex L. 8. §. 13. ff. h. t. Ad 4. re. numerari communiter sequentes casus 1. si suppetit remedium ordinarium hæreditatem obtinendi; 2. si exhæredatio legitimè facta sit; 3. quando exhæredatus ipse sponte renunciavit; 4. si saltem aliquid titulo institutionis acquisivit, quo casu solum ager ad supplementum.

ARTICULUS IX.

De substitutionibus.

2226 Quid, & quotuplex sit *substitutio*? diximus à n. 2003. ubi communiter notatur, hæredem directè institutum (qui etiam quando gravatur, ut ad alium hæreditatem transmittat, vocatur hæres *fiduciarius*) fieri verum hæredem, non autem fideicommissarium, & hunc non acquirere jus, antequam ille adeat hæreditatem, unde, si ille ante testatorem moritur, expirat fideicommissum, & succedunt hæredes ab intestato, quibus positus, pauca solum insinuabimus, 1. de certorum terminorum in hac materia usurpatione, & singularium substitutionum (de quibus à n. 2003.) peculiari effectu.

§. 1. De Substitutione vulgari.

2227 Loquendo igitur de prima specie Substitutionis, nimirum *vulgari*, exposita n. 2004. not. hanc fieri posse à quolibet Testatore, & ideo dici, ut loco cit. notavimus, substitutionem directam, & simplicem, quæ quis, absque particulari privilegio, hæredem sibi substituit. Not. 2. præcipuum substitutionis *vulgaris* effectum esse, ut, si hæres institutus non poruit, aut noluit adire hæreditatem, Substitutus succedat in bonis propriis Testatoris, l. *quàm diu* 69. ff. de *acquirend. & amittend. her.* non autem in bonis propriis hæredis instituti, Sylvester V. *hæreditas* 4. q. 4. Hæc autem substitutio expirat 1. Si institutus hæreditatem adeat, cum enim sit conditionalis (*si institutus non erit hæres*) in dato casu deficit conditio, adeo-